

Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Modificarea Legii nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil
Data:	16.10.2020
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Culturii
Subdiviziunea:	Direcția patrimoniu cultural
Persoana responsabilă și datele de contact:	Pociumban Svetlana – șef direcție, tel. 0 (22) 23-39-03, 069144714
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<ul style="list-style-type: none"> - Noțiunea de <i>patrimoniu cultural mobil</i> din Legea nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil în actuala redacție determină riscul major în privința securității patrimoniului cultural mobil. Or, conform redacției actuale al legii prenotate, remediile de securitate se extind cu precădere doar asupra bunurile culturale mobile clasate. În această ordine de idei actul legislativ se extinde exclusiv asupra bunurilor culturale mobile clasate, în esență – doar a bunurilor culturale înregistrate în Registrul patrimoniului cultural național mobil. În context menționăm că la data de 25 iulie 2020 Registrul conținea doar 138 înscrisuri, pe când patrimoniul cultural național mobil aflat în gestiune publică numără peste 1 mln. de piese. - Diversitatea bunurilor patrimoniului cultural național mobil, după importanța acestora, determină existența unor bunuri ce aparțin patrimoniului cultural național care însă nu se atribuie categoriilor ce se regăsesc în redacția actuală a Legii nr.280/2011: categoria A – tezaur (bunuri cu semnificație universală), categoria B – fond (bunuri cu semnificație națională). Astfel, bunurile culturale de însemnătate locală rămân în afara cadrului lega și nu beneficiază de regim de protecție. - În prezent, legislația în domeniu prevede că, exportul bunurilor culturale în afara teritoriului Republicii Moldova se permite la prezentarea certificatelor, notificărilor sau adeverințelor de export. Certificatele sau adeverințele de export pentru bunurile culturale mobile – proprietate a persoanelor fizice și juridice, pot fi emise în baza rapoartelor de expertiză întocmite de către experții acreditați de MC. Experții sunt angajați în diverse instituții publice – muzee, biblioteci, instituții teatral-concertistice, precum și angajați ai întreprinderilor specializate în cazul expertizării automobilelor de epocă. Certificatele și adeverințele de export precum și notificările de import sunt emise de către MC. Astfel, cetățenii - posesori ai bunurilor culturale de diverse tipuri și genuri (instrumente muzicale, cărți, artă plastică, piese de arheologie, numismatică, filatelie, artă populară, automobile etc), sunt nevoiți să apeleze la diverse instituții pentru obținerea raportului de expertiză, apoi, la MC, pentru a obține documentul necesar pentru export. Astfel, asigurarea procesului de gestionare a Registrului patrimoniului cultural național mobil, arhivare, monitorizare, expertizare, emitere a adeverințelor, certificatelor și notificărilor de circulație a bunurilor culturale, implementarea politicii de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile îi revine exclusiv Ministerului Culturii prin intermediul direcției de profil. Or, misiunea unei autorități centrale de specialitate este de elaborare, evaluare și monitorizare a politicilor în domeniul promovat nu și de prestare a serviciilor de evidență, expertizare și certificare a bunurilor culturale mobile. - Redacția actuală a Legii nu prevede actul normativ care reglementează modalitatea de circulație a bunurilor culturale mobile. 	

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Inițierea procedurii de elaborare a actului legislativ a fost precedată de o analiză științifică a consecințelor sociale, economice, financiare, juridice, culturale ale reglementărilor în domeniul patrimoniului cultural mobil, de analiza comparativă a acestora cu reglementările în materia respectivă ale legislației comunitare, de constatare a incompatibilității reglementărilor în vigoare cu cerințele sociale existente și cu reglementările în domeniul patrimoniului cultural mobil ale legislației comunitare.

Analiza Legii nr.280 /2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, inclusiv a opiniei beneficiarilor publici și privați, a evidențiat o serie de probleme care impun necesitatea modificării și completării Normei vizate - din considerentul că actul normativ are forță juridică doar asupra bunurilor culturale mobile clasate, bunurile care nu au fost supuse procedurii de clasare nu beneficiază de protecție. Redacția actuală a Legii prezintă noțiunea de patrimoniu cultural mobil ca fiind *bunuri culturale clasate*; în această ordine de idei actul legislativ se extinde exclusiv asupra bunurilor culturale mobile clasate, în esență – doar a bunurilor culturale înregistrate în Registrul patrimoniului cultural național mobil - la data de 25 iulie 2021 Registrul conținea doar 138 înregistrări, pe când patrimoniul cultural național mobil aflat în gestiune publică numără peste 1 mln. de piese.

Adițional modificărilor descrise mai sus, proiectul legislativ propus spre aprobare vine să statueze o nouă categorie a bunurilor patrimoniului cultural mobil: categoria C -” Patrimoniu mobil comun”, care include *bunuri culturale de însemnătate locală fără semnificație aparte, cu tipologii comune, eventual executate în serii mari*. Actualmente, bunurile culturale mobile cu semnificație locală ale proprietarilor publici și privați – persoane fizice și muzee locale din subordinea APL I și APL II sunt plasate în afara cadrului legal, nu beneficiază de protecție drept urmare a proceselor de evidență, clasare, conservare și restaurare, deci riscul dispariției acestora este emitent. Reieșind din conceptul *bunului cultural mobil*, completarea categoriilor bunurilor culturale mobile cu bunurile culturale de însemnătate locală, îi redă Legii 280/2011 universalitate, coerență, consecvență și echilibru între reglementările concurente.

Actualmente, responsabilitatea asigurării procesului de expertizare și evidență a patrimoniului cultural național mobil, implementarea politicii de circulație a bunurilor culturale mobile îi revine exclusiv Ministerului Culturii prin intermediul direcției de profil. Sesizăm că în conformitate cu prevederile pct.5 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.147/2021, ministerul are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile sale de activitate, de a elabora politici publice eficiente în domeniile prevăzute la pct.6, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate. Remarcăm că, pe lângă sarcina evidenței patrimoniului național mobil, monitorizării circulației bunurilor culturale mobile și emiterii certificatelor de export, Ministerul Culturii, prin intermediul direcției de profil, elaborează și monitorizează aplicarea politicilor publice în domeniul patrimoniului construit, patrimoniului imobil, imaterial și mobil, coordonează activitatea muzeelor naționale și locale. Astfel, realizarea sarcinilor de emiterie a certificatelor și adeverințelor de export, evidență a bunurilor culturale mobile clasate, arhivare a dosarelor de clasare, actualizare a Registrului patrimoniului cultural național mobil, cooperare cu poliția de frontieră și ofițerii vamali în cazul exportului sau importului de bunuri culturale mobile impune direcției de profil al MC, în condiția creșterii constante a numărului solicitărilor de emiterie a documentelor de export, tergiversează emiteria acestora și incomodează deținătorii de bunuri pe de o parte dar și creează dificultăți în exercitarea atribuțiilor de bază ale Direcției de profil pe de altă parte.

În această ordine de idei, se impune instituționalizarea unei entități aparte cu personalitate juridică distinctă, în subordinea MC, care să însușească următoarele competențe:

- gestionarea Registrului,
- arhivarea dosarelor de clasare a patrimoniului cultural național mobil,
- monitorizarea și impulsivarea procesului de clasare a bunurilor culturale mobile,

- expertizarea și evaluarea bunurilor culturale mobile,
- emiterea adeverințelor, notificărilor și certificatelor de export pentru bunurile culturale mobile,

În context menționăm că, astfel de entități funcționează cu succes în țările membre ale UE: România, Italia, etc. Pentru comparație, în România, sarcinile de evidență și clasare a bunurilor culturale mobile și cele de emitere a certificatelor de export sunt realizate de structuri separate: potrivit Legii 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, inventarul patrimoniului cultural mobil clasat, evidența informatizată și administrarea dosarelor de clasare sunt în sarcina Institutului Național al Patrimoniului iar certificatele de export sunt emise de serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii. În Italia sunt numeroase birouri de export, care sunt birouri periferice – instituții publice deconcentrate ale Ministerului Patrimoniului Cultural, cu atribuții inclusiv în evidența patrimoniului cultural mobil.

Din perspectiva raționalizării și eficientizării cheltuielilor bugetare, Proiectul presupune crearea unei singure entități subordonate MC, care ar asigura realizarea sarcinilor enumerate mai sus.

Proiectul de modificare a Legii propus spre aprobare conține prevederi de reglementare a modului de circulație al bunurilor culturale mobile. Menționăm că, potrivit pct. 132 din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30 decembrie 2016, MC urmează să elaboreze Regulamentul de circulație al bunurilor culturale mobile, care transpune Regulamentul 116/2009/ CE. Faptul că Legea 280/2011 nu indică actul normativ care reglementează modalitatea de circulație a bunurilor culturale mobile a creat impedimente semnificative la promovarea proiectului regulamentului respectiv și onorarea sarcinilor MC în implementarea Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Redacția actuală a Legii nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil care prezintă noțiunea patrimoniului cultural mobil ca fiind *bunuri culturale mobile clasate*, se extinde doar asupra bunurile culturale mobile clasate, deci, exclusiv asupra bunurilor înscrise în Registrul patrimoniului cultural național mobil, fără însă a avea statut protejat bunurile culturale mobile care nu au parcurs procedura de clasare.

Identificarea bunurilor culturale mobile de însemnătate locală determină individualizarea unor categorii aparte de bunuri: categoria C -"Patrimoniul mobil comun".

Dificultatea accesului posesorilor de bunuri culturale de diverse tipuri și genuri la serviciile de expertizare și obținere a certificatelor de export, volumul imens de atribuții legate de evidența și circulația bunurilor culturale mobile atribuite direcției de specialitate a MC prin Legea nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, necesitatea asigurării monitorizării regimului de circulație a bunurilor culturale mobile în afara și pe teritoriul național al Republicii Moldova, impune crearea unei persoane juridice distincte cu atribuții nemijlocit legate de gestionarea Registrului patrimoniului cultural național mobil, arhivare, monitorizare, prestarea serviciilor de expertizare, emitere a adeverințelor, notificărilor și certificatelor, cooperarea cu organele de stat în domeniul importului/exportului de bunuri culturale.

Legea 280/2011 nu menționează expres actul normativ care ar stabili regimul circulației bunurilor culturale mobile în afara și pe teritoriul național al Republicii Moldova, ceea ce nu permite racordarea cadrului legislativ național în domeniul protejării patrimoniului cultural mobil la prevederile cadrului legislativ național vamal și la standardele europene ale legislației vamale.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Fără intervenția de redefinire a patrimoniului cultural mobil persistă riscul distrugerii și dispariției bunurilor culturale care nu au trecut procedura clasării. Remediile de securitate se vor extinde și în continuare cu precădere doar asupra bunurilor culturale mobile clasate.

Percepția societății în privința valorii patrimoniul cultural mobil de importanță locală cade în

desuetudine din moment ce acesta nu este protejat real prin lege, accentul fiind pus pe categoriile restrânse a patrimoniului cultural mobil: categoria A – „Tezaur”, categoria B – „Fond”. Fără intervenția legală de identificare și protejare a acestei categorii de patrimoniu, Legea nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil nu își atinge pe deplin scopul.

Urmare a reformei administrației publice centrale, direcția de profil al Ministerului Culturii este în imposibilitate de a asigura pe deplin exercitarea atribuțiilor și prestarea serviciilor de gestionare a Registrului patrimoniului cultural național mobil, arhivare, monitorizare, expertizare, emitere a adeverințelor, certificatelor și notificărilor de circulație a bunurilor culturale. Mai mult, angajații Direcției nu sunt experți acreditați în domeniul bunurilor culturale, deci, nu pot concentra prestarea serviciilor de întocmire a rapoartelor de expertiză și emitere a certificatelor. În condițiile actuale de gestionare, evidență și digitizare a patrimoniului cultural mobil și în condiția sporirii considerabile a solicitărilor din partea persoanelor fizice și juridice, fără intervenția propusă vom avea o lege nelucrativă, neexistând pârghia de punere în aplicare a legii, procesul rămânând dispersat iar accesul cetățenilor la serviciile statului - defectuos.

În context, menționăm că proiectul de Lege *Cu privire la serviciile publice*, inițiat de către Cancelaria de Stat și plasat în circuitul de avizare prevede: *Scopul prezentei legi constă în crearea unui cadru juridic pentru sistemul de prestare a serviciilor publice, asigurând accesibilitatea, calitatea și eficiența prestării lor, cu realizarea unui echilibru între satisfacerea nevoilor și intereselor beneficiarilor serviciilor publice și a interesului public al statului și societății prin prestarea serviciilor publice.* Astfel, crearea Serviciului de evidență și circulație a patrimoniului cultural mobil este conform scopurilor și obiectivelor Proiectului de lege elaborat de Cancelaria de Stat și este coerent art.2 pct. 7) din Proiect: *prestatorul serviciului public:a)structură organizațională din sfera de competență a ministerului sau a Cancelariei de Stat (autoritate administrativă din subordine, serviciul public desconcentrat și cel aflat în subordine, instituție publică sau întreprindere de stat în care ministerul sau Cancelaria de Stat are calitatea de fondator).*

Circulația deținătorilor legali de bunuri culturale va fi defectuoasă în continuare, vor persista în continuare impedimentele de promovare a Regulamentului de circulație a bunurilor culturale mobile, cadrul legislativ și normativ în vigoare nu va fi armonizat cu legislația vamală a Comunității Europene în cazul în care Legea 280/2011 nu va stipula expres actul normativ care reglementează regimul de circulație al bunurilor culturale mobile în afara și pe teritoriul național al Republicii Moldova.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

- Legea nr. 98/2012 *privind administrația publică centrală de specialitate*, art. 32, potrivit căreia – alin. (1) Pentru realizarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățământ și a altor funcții de interes public, de care este responsabil ministerul, în sfera de competență a acestora pot fi constituite instituții publice; alin. (2) instituțiile publice din sfera de competență a ministerului sau a altei autorități administrative centrale se constituie, se reorganizează și se dizolvă de Guvern, la propunerea ministrului sau a conducătorului autorității administrative centrale, dacă normele speciale nu prevăd altfel; alin (3) Ministerul sau altă autoritate administrativă centrală care are în sfera sa de competență o instituție publică exercită, în numele statului, funcția de fondator al acesteia;

- Legea nr. 136/2017 *cu privire la Guvern* art. 32 și art. 7 lit. b) și e), potrivit cărora în vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul deține următoarele împuterniciri: stabilește modul de organizare și funcționare, domeniile de activitate, structura și efectivul-limită ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și ale structurilor organizaționale din sfera lor de competență, coordonează și controlează activitatea acestora, decide asupra constituirii, reorganizării și dizolvării structurilor organizaționale din sfera de competență a

ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului;

- Legea nr. 1569/2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice prevede că *valori din domeniul artei, literaturii, științei, culturii și religiei pot fi scoase de pe teritoriul țării cu condiția respectării prevederilor art.4, 6, 7 și 8 și prezentării autorizației eliberate de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, în care se specifică costul obiectului și faptul că acesta nu prezintă valoare culturală.* Din perspectiva prevederii respective, autoritatea publică nou creată va facilita considerabil monitorizarea traficului bunurilor culturale mobile.

- Legea 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;

- Legea 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;

- Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 *cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii*, care stabilește misiunea, funcțiile, domeniile de activitate și drepturile acestuia, precum și organizarea activității și realizează funcțiilor în domeniile educație, cultură și patrimoniu național, cercetare și inovare, tineret, cultură fizică și sport.

- Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020 care încurajează *delegarea anumitor competențe/funcții de către unele autorități publice către altele*, în cazul dat către *Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile* ceea ce se aliniaza politicilor de guvernare în sensul implementării, respectiv, principiului fundamental de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate: de delimitare a funcțiilor de elaborare și promovare a politicilor, de funcțiile de implementare a acestora.

Carențele Legii nr.280 din 27.12.2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil :

Definierea nepotrivită a conceptului patrimoniului cultural mobil;

Extinderea remediilor de securitate cu precădere asupra bunurile culturale mobile clasate;

Lipsa prevederilor de protejare a patrimoniului cultural de însemnătate locală;

Lipsa unei structuri separate responsabilă de realizarea efectivă a drepturilor și obligațiilor ce reies din lege.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Protejarea efectivă a patrimoniului cultural mobil, astfel încât circa 1 mln bunurile culturale mobile din gestiunea autorităților publice centrale și locale să cadă sub incidența cadrului legal ;

Asigurarea aplicării reglementărilor în domeniile de activitate prin crearea în anul 2021 a. Serviciului de evidență și circulație pentru facilitarea accesului deținătorilor de bunuri culturale la serviciile de expertizare și obținere a certificatelor, adeverințelor și notificărilor și circulația bunurilor culturale.

Asigurarea realizării politicilor interne și externe a statului prin aprobarea Regulamentului de circulației a bunurilor culturale mobile astfel încât în anul 2021 mecanismul de protejare și circulație a bunurilor culturale mobile să fie armonizată cu legislația UE în domeniu.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Lipsa de atitudine în domeniul vizat va face Legea nr.280/2011 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil ineficientă în continuare; aceasta va deveni o Normă nelucrativă, care nu va oferi nici un mijloc de protecție patrimoniului cultural care nu a trecut procedura de clasare. În context menționăm că actualmente sunt clasate doar 138 bunuri culturale din patrimoniul muzeelor naționale din cele peste 1mln. de bunuri culturale gestionate de muzeele publice. Lipsa unei entități separate cu atribuții de gestionare a Registrului patrimoniului cultural național mobil, de arhivare, monitorizare, expertizare, emitere a adeverințelor, certificatelor și notificărilor, cooperare cu organele de stat va îngreuna enorm procesul de evidență și digitizare a patrimoniului cultural național, va împiedica în continuare accesul cetățenilor la serviciile statului în domeniul circulației de bunuri culturale, va crea în continuare impedimente pentru combaterea traficului ilicit de bunuri culturale.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țintesc cauzele problemei, cu indicarea inovațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Principalele prevederi:

1. Articolul 2 se modifică, după cum urmează:

lit. a) după sintagma *patrimoniul cultural național mobil* se exclude îmbinarea de cuvinte *ansamblu de* ; după sintagma bunuri culturale mobile se exclud cuvintele *clasate în patrimoniul cultural național*. Norma va fi expusă în redacția: *patrimoniul cultural național mobil* –bunuri culturale mobile, cu valoare deosebită sau excepțională istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică, epigrafică, estetică, etnologică și antropologică, care reprezintă mărturii materiale ale evoluției mediului natural și ale relației omului cu acest mediu, ale potențialului creator uman.

Odată cu redefinirea patrimoniului cultural mobil, Legea nr.280/2011 *privind protejarea patrimoniului cultural național mobil* va oferi măsuri de protecție tuturor bunurilor culturale mobile, cât proprietate publică, atât și privată, și nu doar unui număr redus de obiecte care sunt incluse în Registrul patrimoniului cultural național mobil.

lit. i) sintagma “Ministerul Culturii” se substituie cu sintagma *Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile*.

Art. 2 se completează cu lit j) cu următorul cuprins: *Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile – autoritate administrativă, subordonată Ministerului Culturii constituită pentru prestarea serviciilor de expertizare ale bunurilor culturale mobile și eliberare a certificatelor de export și cu atribuții în domeniul evidenței bunurilor culturale mobile.*

Art.5 se completează cu următorul conținut:

- *”categoria C - ” Patrimoniul mobil comun ”, care include bunuri culturale de însemnătate locală fără semnificație aparte, cu tipologii comune, eventual executate în serii mari”*

Odată ce patrimoniul cultural mobil va îngloba, inclusiv, bunurile culturale de însemnătate locală, legea capătă o aplicabilitate plenară asupra întregului patrimoniu cultural mobil.

Prevederile proiectului de modificare al Legii nr. 280/2011 *privind protejarea patrimoniului cultural național mobil* presupune crearea Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile:

Se introduce art. 26¹ având următorul conținut:

”Art. 26¹

- (1) Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile este autoritate administrativă, subordonată Ministerului Culturii, constituit prin hotărâre de Guvern.*
- (2) Serviciul prestează servicii de expertizare și evidență a patrimoniului cultural național mobil, emitere a certificatelor de export al bunurilor culturale mobile, implementează politica de circulație a bunurilor culturale mobile.*
- (3) Serviciului este instituție cu statut de persoană juridică, dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, activează conform principiului de instituție bugetară, finanțată de la buget, poate acumula venituri colectate.*
- (4) Serviciul funcționează în baza unui Regulament de organizare și funcționare aprobat de Guvern.*
- (5) Serviciul este condus de un director de serviciu, numit prin Ordin al MC, în bază de concurs.”*

Crearea Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile va determina realizarea mult mai efektivă a drepturilor și obligațiilor ce reies din lege. Concentrarea atribuțiilor enumerate în cadrul unei singure entități din subordinea MC va impulsiona procesul de evaluare, evidență,

digitizare al patrimoniului mobil, va asigura monitorizarea regimului de circulație a bunurilor culturale mobile în afara și pe teritoriul național al Republicii Moldova, va contribui la protejarea patrimoniului cultural național al Republicii Moldova, la contracararea importului/exportului ilicit de bunuri culturale mobile, va facilita circulația deținătorilor legali de bunuri culturale prin armonizarea cadrului legislativ și normativ al Republicii Moldova cu legislația vamală a Comunității Europene.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efecte negative:

Lege lucrativă doar pentru anumite categorii de bunuri culturale;

Lipsa cadrului legal de protecție pentru bunurile culturale care nu au fost clasate;

Patrimoniul de importanță locală nu va beneficia de statut legal de protecție;

Tergiversarea procesului de evidență și digitizare a patrimoniului cultural național;

Împiedicarea accesului cetățenilor la serviciile statului în domeniul circulației de bunuri culturale;

Sporirea riscurilor de trafic ilicit al bunurilor culturale mobile;

Nerespectarea angajamentelor statului asumate prin ratificarea Convențiilor internaționale în domeniul protejării patrimoniului cultural

Efectele pozitive:

Raționalizarea timpului de muncă/economisire de buget pentru agenții economici și persoane fizice

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Impact economic identificat:

cadrul instituțional al autorităților publice va fi modificat prin crearea unei structuri organizaționale separate - Serviciul de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile.

veniturile și cheltuielile publice - crearea structurii menționate va influența bugetul public, dar nu va necesita alocări bugetare suplimentare.

Menționăm că, Legea 98/2012, privind administrația publică centrală de specialitate, articolul 14, prevede: (1) *Pentru asigurarea implementării politicii statului în anumite subdomenii sau sfere din domeniile de activitate care îi sunt încredințate unui ministru, în subordinea acestuia pot fi create autorități administrative cu forma de organizare juridică ..., servicii de stat ,...*

Astfel, proiectul prevede crearea Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile în calitate de structură organizațională separată, subordonată Ministerului Culturii, constituit prin hotărâre de Guvern. Serviciul va presta servicii de expertizare și evidență a patrimoniului cultural național mobil, emitere a certificatelor de export al bunurilor culturale mobile, va implementa politica de circulație a bunurilor culturale mobile. Serviciului va avea statut de persoană juridică, va dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, va activa conform principiului de instituție bugetară, finanțată de la buget, care poate acumula venituri colectate. Serviciul va funcționa în baza unui Regulament de organizare și funcționare aprobat de Guvern, va fi condus de un director de serviciu, numit prin Ordin al MC, în bază de concurs.

Implementarea proiectului de Hotărâre de Guvern nu va necesita alocări financiare suplimentare din bugetul de stat dat fiind faptul că Serviciul de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile va fi format prin optimizare de personal din cadrul instituțiilor din subordinea MECC: cheltuielile pentru personal vor fi identificate în interiorul programului 8503 *protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural* și 8502 *dezvoltarea culturii*. Cheltuielile pentru întreținere vor fi suportate de la programul 8502.

Important de menționat că în baza Normelor de acreditare a experților (MO nr. 99-102 din 24.04.2014), expertizarea bunurilor culturale mobile se efectuează pe următoarele domenii de specializare:

1. Arheologie
2. Paleontologie
3. Zoologie
4. Științele naturii
5. Heraldică
6. Numismatică
7. Etnografie
8. Filatelie
9. Cartografie
10. Artă plastică
11. Artă decorativă
12. Arme și armuri
13. Carte veche, manuscrise
14. Instrumente muzicale
15. Bunuri cu semnificație tehnică (automobile de epocă)

Pentru a acoperi expertizarea în domeniile enunțate se propune efectivul limită al instituției în număr de 7 unități de personal cu următoarele funcții: director, specialist principal (5 unități), contabil principal. Sarcinile acestora vor fi distribuite în felul următor:

directorul va coordona activitatea Serviciului, va asigura comunicarea cu MC, cu Serviciul vamal și birourile vamale și alte organe competente. Una dintre condițiile de angajare a directorului va fi deținerea calificării de expert acreditat; astfel, acesta va avea atribuții inclusiv de expertizare a bunurilor;

specialiștii principali vor expertiza bunurile culturale (conform profilului acreditării), vor elabora rapoartele de expertiză și vor întocmi certificatele și adeverințele de export;

unul dintre specialiștii principali, pe lângă atribuțiile de expertizare, va asigura ținerea și actualizarea Registrului național al patrimoniului cultural național mobil, al bazelor de date privind circulația bunurilor culturale, va avea atribuții de arhivare a dosarelor de clasare a bunurilor culturale mobile, va asigura monitorizarea procesului de trafic al bunurilor culturale prin interoperabilitate cu bazele de date ale organelor cu atribuții în circulația bunurilor culturale; contabilul principal va fi responsabil de politica financiar-contabilă a Serviciului.

Devizul estimativ de cheltuieli necesar pentru asigurarea activității instituției constituie 1321541, 24 lei. Resursele colectate de instituție se vor acumula din prestarea serviciilor contra plată (expertizarea bunurilor culturale mobile, emiterea rapoartelor de expertiză, a adeverințelor și certificatelor de export. Actualmente, tarifele pentru expertizarea și certificarea valorilor culturale mobile sunt stabilite în conformitate cu Nomenclatorul serviciilor cu plată prestate de către MC și instituțiile subordonate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1311 din 12 decembrie 2005, costul (pentru un obiect) fiind 52 lei. În anul 2017 în urma prestării serviciilor de expertizare și certificare s-au încasat mijloacele în sumă de 90792 lei / 1746 obiecte, în anul 2018 - 128024 lei / 2462 obiecte, anul 2019 – 84372 lei / 1622 obiecte, 6 luni ale anului 2020 – 6500 lei/ 125 obiecte.

Cheltuielile anuale (generale și de personal) la nivel de instituție pentru anul 2021 vor constitui:

1. Remunerarea muncii – 1091541, 24 lei

61699 lei x 12 luni = 740388 lei

(740388 lei x 129 % = 955100, 52 lei lei.

2. Servicii - 55000 lei

Plata energiei electrice, termice, plata serviciilor de telecomunicație, de poștă, de apă și canalizare și bancare - 55000 lei;

3. Cheltuieli pentru activitatea Serviciului - 175000 lei

Procurarea mobilierului (mese, scaune, dulapuri - 50000 lei;

Procurarea tehnicii de calcul (7 procesoare, 7 imprimante, 7 ecrane, 7 programe antivirus, program 1 C, UPS, claviaturi, maus) - 100000 lei;

Procurarea rechizitelor de birou (hârtie, mărfuri de cancelarie) - 25000 lei
TOTAL 1321541,24 lei

Impactul social identificat:

accesul cetățenilor la serviciile statului - crearea *Serviciului de evidență și circulație a bunurilor culturale mobile* în calitate de structură organizațională separată, subordonată Ministerului Culturii, va facilita accesul cetățenilor la serviciile statului - deținătorii de bunuri vor fi scutiți să apeleze la experții acreditați - angajați ai numeroaselor instituții publice, să se prezinte la MC pentru obținerea certificatului, să meargă la diferite instituții bancare pentru achitarea taxei de stat.

diversitatea culturală - aprobarea proiectului va impulsiona procesul de circulație a deținătorilor legali de bunuri culturale astfel contribuind la schimburi expoziționale și diversitatea culturală.

conservarea patrimoniului cultural - introducerea categoriei *bunuri culturale mobile cu semnificație locală* va contribui la conservarea/restaurarea/protejarea/valorificarea bunurilor gestionate de proprietarii publici și privați - persoane fizice și muzee locale din subordinea APL I și APL II.

Estimarea costurilor impactului social nu poate fi efectuată, deoarece: nu poate fi prognozat numărul de proiecte expoziționale în străinătate; din motivul lipsei în cadrul normativ a noțiunii *bunuri culturale cu semnificație locală*, nu este cunoscut numărul bunurilor din această categorie, nu se cunoaște starea lor de conservare, nu poate fi estimat numărul necesar de a fi supus procedurilor de conservare/restaurare.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu se aplică

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupunerii privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscuri pentru realizarea modificărilor și completărilor propuse:

dezacordul factorilor de decizie în promovarea proiectului;

insuficiența/lipsa experților acreditați în domenii care ar putea fi încadrați în cadrul structurii nou create - Serviciul de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile;

responsabilitatea majoră în luarea deciziilor de emiteră a actelor versus salariile neatractive al angajaților structurii nou create - Serviciul de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile;

dezinteresul deținătorilor publici și privați de bunuri culturale mobile cu semnificație locală pentru clasarea bunurilor în categoria respectivă a patrimoniului cultural național.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Proiectul nu prevede costuri de conformare pentru întreprinzători, deoarece nu vor fi majorate costurile serviciilor deja existente sau modificate cerințele de colectare, gestionare și prezentare a informațiilor către stat pentru solicitarea și obținerea actelor și documentelor oficiale.

Mai mult, se constată efect pozitiv al proiectului cât pentru persoane fizice, atât și pentru agenți economici. Actualmente, raportul de expertiză necesar pentru obținerea certificatului de export este emis de experți angajați la diverse instituții publice; certificatul de export este emis de către MC.

Dacă, eventual, proprietarul are nevoie să exporte 5 bunuri culturale de diferite categorii (artă, numismatică, instrumente muzicale, etnografie, carte veche), acesta va trebui să obțină 5 rapoarte de expertiză de la 5 experți angajați în 5 instituții. Deci, este nevoie să piardă cel puțin 1 oră/obiect la transmitere bunului spre expertizare, 1 oră/obiect la ridicarea raportului, 1 oră la depunerea actelor la MC și 1 oră pentru ridicarea certificatului de export; total - 4 ore/obiect. Din considerentul că salariul mediu lunar nominal brut în trim. II al anului 2020 constituia 7849,0 lei

(<https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=452>), potrivit HG 426/2004, proprietarul de bunuri culturale va cheltui în mediu 188,0 lei pentru obiect, respectiv, 940,0 lei pentru 5 bunuri din exemplul de mai sus.

Concentrarea sarcinilor de expertizare și emitere a certificatelor de export pentru bunurile culturale mobile în cadrul unei singure entități subordonate MC va genera o economie de timp/bani: 2 ore/obiect echivalent cu 94,0 lei/obiect, respectiv 470,0 lei /5 obiecte din exemplul de mai sus, adică 50%.

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Concluzie : Circuitul civil al întregului patrimoniu cultural mobil se va realiza în conformitate cu rigorile Legii nr.280/2011 *privind protejarea patrimoniului cultural național mobil*.

Instituția nou creată în subordinea MC - Serviciul de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile, va fi implicată plenar la toate etapele de protejare a patrimoniului cultural mobil: gestionare a Registrului patrimoniului cultural național mobil, arhivare, monitorizare, expertizare și evaluare, emiterea adeverințelor, notificărilor și certificatelor, cooperare cu organele de stat. Contactul și comunicarea cu posesorii bunurilor culturale mobile vor fi mai frecvente și efective.

Analizând impactul prin prisma poverii administrative, opțiunea de creare a Serviciului de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile oferă mult mai multe beneficii în raport cu resursele financiare bugetare necesare creării și activității entității nou create, deoarece nu vor fi majorate costurile serviciilor deja existente sau modificate cerințele de colectare, gestionare și prezentare a informațiilor către stat pentru solicitarea și obținerea actelor și documentelor oficiale. Or, potrivit art.3 alin.(2) al Legii nr.280/2011 *privind protejarea patrimoniului cultural național mobil* :

” Statul asigură, în conformitate cu legislația în vigoare, baza materială și mijloacele financiare necesare pentru protejarea patrimoniului cultural național mobil” .

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Implementarea proiectului de modificare și completare al Legii nr.280/2011 *privind protejarea patrimoniului cultural mobil* presupune:

- Aprobarea de către Guvern a Hotărârii cu privire la crearea Serviciului de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile și aprobare a Regulamentului de organizare și funcționare a acestuia;
- Emiterea de către Ministerul Culturii, în calitate de fondator, a actelor administrative/juridice necesare executării Hotărârii de Guvern cu privire la crearea Serviciului de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile (înregistrarea noii entități la Agenția Servicii Publice, aprobarea organigramei și schemei de încadrare, etc.);
- Aprobarea de către Guvern a Hotărârii cu privire la aprobarea Regulamentului privind circulația bunurilor culturale mobile

Cadrul juridic care necesită a fi modificat:

- Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 *cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, Anexa.*

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

- Legea privind modificarea și completarea Legii nr.280/2011 *privind protejarea patrimoniului cultural național mobil*;
- Hotărârea de Guvern cu privire la crearea Serviciului de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile și aprobare a Regulamentului de organizare și funcționare a acestuia;
- Hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind circulația bunurilor culturale mobile
- Ordinul Ministerului Culturii de executare și punere în aplicare a Legii privind modificarea și

completarea Legii nr.280 din 27.12.2011 privind protejarea patrimoniului cultural mobil.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impactul modificărilor propuse va fi resimțit din momentul finalizării procedurilor legale de înregistrare a Serviciului de evidență și circulație al bunurilor culturale mobile, estimativ 2 (două) luni.

Monitorizarea și evaluarea opțiunilor selectate va fi realizată prin analiza și controlul executării indicatorilor prevăzuți în pct. 5 lit. b).

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

- Deținători publici de bunuri culturale mobile – muzee, APLI și APLII;
- Deținători privați de bunuri culturale mobile – întreprinderi individuale, societăți cu răspundere limitată;
- Experți acreditați în bunuri culturale mobile, personal antrenat în expertizarea și întocmirea documentației de export;
- Instituții publice cu competențe în circulația și protejarea patrimoniului cultural mobil – Serviciul vamal, SIS, Procuratura generală, Inspectoratul Național de Patrulare etc.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

- Expunerea în cadrul ședinței de lucru a pozițiilor favorabile din partea conducerii muzeelor, a experților acreditați în domeniul patrimoniului cultural mobil – sediul MC, 9 august 2019;
- Examinarea și avizarea favorabilă de către Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor (ședința ordinară a CNMC din 11 februarie 2020);
- Ședința MC cu participarea șefilor secțiilor/direcțiilor cultură din teritoriu referitor la procesul de elaborare și implementare a actelor normative în domeniul protejării patrimoniului cultural (18 decembrie 2019, Casa Guvernului)
- Ședință cu participarea directorilor și contabililor din cadrul muzeelor naționale (sediul MC, 6 decembrie 2019);
- Expertiza în cadrul proiectului TWINNING Republica Moldova-Italia „Suport pentru promovarea patrimoniului cultural în Republica Moldova prin păstrarea și protecția acestuia”
- Dezbateri publice în cadrul *seminarului Patrimoniul Cultural și Măsuri pentru Protejarea acestuia. Cooperarea Internațională și Tehnici de Investigare întru Combaterea Crimelor și Traficului cu Bunuri Culturale* (27-31 mai 2019). Au participat experții proiectului TWINNING, reprezentanți ai MAI, MA, MJ, Procuraturii generale, Serviciului vamal, experți acreditați în domeniul bunurilor culturale mobile (lista cu semnăturile participanților se anexează)

Urmare raportului de expertiză a Grupului de lucru a Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, proiectul a fost transmis spre consultare următorilor agenți economici: Centrul de Dezvoltare a Industriilor Creative COR, care încorporează circa 15 instituții publice și private, Casa Portului Popular Casa Cristea, Întreprinderea Individuală Popescu Ecaterina, SRL Media Show Grup (nr. 05/2-09/5678 din 16.10.2020)

Proiectul a fost plasat pe pagina oficială a MECC:

<https://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=7856>

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

- Casa Portului Popular Casa Cristea – a exprimat susținerea proiectului fără obiecții și propuneri
- Întreprinderea Individuală Popescu Ecaterina – a exprimat susținerea proiectului fără obiecții
- SRL Media Show Grup – a exprimat susținerea proiectului fără obiecții
- Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor (extras din pr. verbal nr. 1 din 11 februarie

- 2020) a exprimat susținerea proiectului
- Raportul de expertiza al proiectului TWINNING Republica Moldova-Italia „Suport pentru promovarea patrimoniului cultural în Republica Moldova prin păstrarea și protecția acestuia” - a exprimat susținerea proiectului considerându-l prioritar pentru reglementarea domeniului patrimoniului cultural mobil.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0	0	
povara administrativă	2	-1	
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0	0	
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0	0	
concurența pe piață	0	0	
activitatea de inovare și cercetare	0	0	
veniturile și cheltuielile publice	1	-1	
cadrul instituțional al autorităților publice	1	0	
alegera, calitatea și prețurile pentru consumatori	0	0	
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	0	
situația social-economică în anumite regiuni	0	0	
situația macroeconomică	0	0	
alte aspecte economice	1	-1	
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	0	
nivelul de salarizare	0	0	
condițiile și organizarea muncii	0	0	
sănătatea și securitatea muncii	0	0	
formarea profesională	0	0	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației	0	0	
nivelul sărăciei	0	0	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	
diversitatea culturală și lingvistică	2	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	0	
modul sănătos de viață al populației	0	0	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	3	0	

accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	2	0	
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea	0	0	
alte aspecte sociale	0	0	
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0	0	
biodiversitatea	0	0	
flora	0	0	
fauna	0	0	
peisajele naturale	0	0	
starea și resursele solului	0	0	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	
consumul și producția durabilă	0	0	
intensitatea energetică	0	0	
eficiența și performanța energetică	0	0	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	0	0	
alte aspecte de mediu	0	0	

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Ancexe

Proiectul preliminar de act normativ
Răspunsul Agenției Proprietății Publice nr. 06-04-258 din 25.01.2019

Ministru

Sergiu PRODAN